

70 kr., kutine 30—40 kr. klg., nešplji 20 kr. do 2 gld. za 100 kmd., grozdje 60—80 kr. klg., orehi 18—50 kr., kostanji 20—24 kr. klg. •

Nova ali „ruska bolezen“.

Po južnoiztočni Evropi razsaja zdaj neka nalezljiva bolezen, ki se je bila tje raztresla iz Kine in s planjav osrednje Azije. To je nenavadna huda hripa ali nahod. O njej piše „Slovenec“ tako-le: Ta bolezen se nazivlje na Ruskem „činska hripka“, in se še nikoli tako silno ni pojavila, kakor baš letos, da si se je prikazala že leta 1395, 1741, 1803, 1833, 1837, 1847. V starih časih pripisovali so njen pojav nevarnim planetom in zvezdam-repatičam, kakor kolero in kugo, toda s kolero ni v nobeni dotiki. Nevarno se je pojavila ta bolezen leta 1847. v Londonu, kjer je zbolelo nad 250.000 ljudi. Bolezen se širi vsled nalezljivosti, toda njeno svojstvo je doslej še nepoznano. Pravijo, da nastane vsled prehlajenja in zapreči se, ako dihamo namesto skozi usta rajši skozi nos ter se gorko oblečemo. Skaženi zrak v sobah to bolezen v obče pospešuje. V Saljanu na Kavkazu pokazala se je najprej ta „činska hripka“ in ni je hiše brez bolnika. „Kazanski Listok“ iz Vjatke poroča, da je v tamošnjem duhovniškem semenišči zbolelo 60 oseb. Konečno so priobčile „Novoje Vremja“ včst iz Tomska, da ondi razsaja „sibirska groznica“, kakor domači ljudje nazivljejo to bolezen; kihavica ali „hripka“ se je torej razširila po vsej ruski državi in vrhu tega po zapadnih pokrajinah.

Toda ne samo na Ruskem, temveč tudi pri nas v Avstriji (v Galiciji in na Dunaji) in na Nemškem straši že ta nalezljiva bolezen. V Peterburgu je v poslednjih dneh zbolelo 160.000 ljudi. Vse vojaške bolnišnice so prenapolnjene, mnogo tovarn in delalnic so morali zapreti. Več mestnih oddelkov je opuščeni. Celó carja Aleksandra se je lotila ta bolezen, ki sicer ni nevarna, vendar pa učini človeku bolečine in on postane za vsako delo nesposoben. Tudi carjevi otroci so zboleli za to boleznijo, ter je bil brzojavno poklican tje profesor Leyden iz Berlina.

Pomenljivo je zlasti to, kar je o tej bolezní na nekem shodu rekel telesni zdravnik cesarjev, doktor Zdekauer, da je namreč ta bolezen predhod kolere, ki bode nastala prihodnjo pomlad. „Ko bi Bog dal, da sem se varal“, dostavil je dr. Zdekauer. Angleški listi pa imenujejo to bolezen „influenza“. Neki Peterburški zdravniški list je že pred tednom opozoril zdravnike po Evropi: „naj se pripravijo na prihod „neprijatelja“, ki bode skoro prekoračil zapadne meje ter obiskal druge evropske dežele“. In v istini se je pojavila že ta bolezen na pomejnih mestih nemških; iz Vilne n. pr. se poroča: Tu je malo rodbin, v kojih bi se ne bila pojavila

kihavica ali „influenza“. Pouk na šolah je ustavljen, ker je po nekaterih razredih zbolelo 25 do 30 otrok, a tudi mnogo učiteljev je obolelo. Nekateri tovarni morali so zapreti, ker je polovica delalcev bolna. Povod epidemije se pripisuje nizki vodi, koja je dalje časa trajala. (Konec prih.)

Sejmovi. Dne 28. decembra v Poličanah (za svinje) in v Stradnu. Dne 2. januarja 1890 v Bučah in na Bregu v Ptui in dne 4. januarja v Poličanah (za svinje).

Dopisi.

Iz Celovca. V ukaznem listu justičnega ministerstva beremo, da je bil c. kr. okrajni sodnik v Špitalu na Koroškem, g. Fr. Hrašovec, na svojo lastno prošnjo vpokojen. Njegovo ime je bralcem slovenskih listov dobro znano. Kedar je začel izhajati kak slovenski list, bil je on med prvimi naročniki, kedar se je ustanovilo kako narodno društvo, bil je on med prvimi člani in podporniki. Ni bilo narodne slavnosti, da ne bi bil on brzojavno izrazil svojega sočutja in radosti o našem lepem napredku. Bil je vedno jeklenega značaja, ter je varoval svoje trdno prepričanje med snežnimi planinami gornega Korotana. Mrzla koroška burja mu tega prepričanja ni mogla v teku dolgih let vzeti; stal je kakor skala med tujci na tuji zemlji. Akoprav mu ni bila dana prilika, da bi bil svoje otroke pošiljal v slovensko šolo, vendar so vsi odgojeni v pravem narodnem duhu, kar gotovo ni majhna zasluga; v obiteljskem krogu gojila se je le slovenska govorica, dasiravno je živel med samimi trdimi Nemci. Do leta 1861 služboval je na Hrvaškem in v Slavoniji; imenovanega leta vrnil se je z drugimi uradniki na Štajarsko, ter je bil po kratkem službovanju v Brežicah, kjer je v društvu s svojim prijateljem dr. Razlag-om neumorno deloval v narodnem duhu, prestavljen na gornjo Koroško, kot okrajni predstojnik, kjer je služil 17 let v Zavodnju (Gmünd), potem devet let v Špitalu ob Dravi. Vzlíc večkratni prošnji, da bi bil prestavljen na slovensko zemljo, se mu ta želja ni vresničila. Tako je na tuji zemlji dovršil 40. leto svojega službovanja ter stopi v pokoj. Ne vemo, je-li zadovoljil svoje višje, a to vemo, da ga je ljudstvo v njegovem okraju čislalo, kar lahko posnamemo iz dopisov nemških časopisov. Celó Koroški list „Freie Stimmen“ ga hvali, da je nove zemljiške knjige hitro dovršil, da je bilo sploh njegovo uradovanje brzo, da je vestno skrbel, ne samo za premoženje svojih varovancev, temveč tudi za njihovo duševno omiko. Akoprav nemški časopisi njegovo slovensko ime z nemškimi črkami pišejo, vendar nas veseli, da so bili toli nepristranski in mu dali zasluženó čast. Kakor slišimo, se bode go-

spod okrajni sodnik preselil v Gradec. Mi čestitamo prav iz srca našemu rojaku, vzoru delavnega rodoljuba, ter mu kličemo: „Še mnoga leta!“

Iz Šmartna v Rožni dolini. (Osepnice in še nekaj.) Od velikih meš sem nas vedno osepnice ali kože strašijo. V začetku zime začele so pa posebno okoli Prešniškega grada hudo razsajati. Dne 9. decembra pobrale so tam mladega mlinarja Blaža Vebra p. d. Prajza, ki se jih je bil nalezal pri pogrebu svoje rajno sestre Neže. Ker so osepnice bile to siroto hudo spašile, bali so se ljudje blizo njene hiše iti. Rajni Blažek nagovoril je sorodnike, da so jo s poštovanjem spravili k večnemu počitku. Drugi den potem opravil je on še božjo pot k sv. Križu pri Belih vodah, da bi bil pripravljen na vse, kar vtegne črez-nj priti. In res, ob tjednu so njega edinega izmed vseh, ki so bili pri omenjenem pogrebu, napadle kože ter vkljub vsej skrbni postrežbi ga spravile v rani grob. Za njim žaluje ne le mlada vdova s kopico nedoraslih otrok, ampak vsa njegova soseska. V bližnji hiši zbolel je za osepnici gospodar in ž njim 6 otrok, od katerih sta 2 prav pridna tudi umrla. Kože napravile so še drugo prav mlado kmetico vdovo. Bog nas reši kmalo te šibel! — Od novega leta 1890. pričakujemo, da nam bode popravilo cesto črez Langer, ker naš novi župan: Valent Brežnik, brat gosp. profesorja Brežnika, ima svoj dom ob tej cesti v Rožembregu. Svoje dni so se po tej cesti gospodje v kočijah vozili, a letos bil bi Celjski gostilničar g. Koscher skoraj s prazno kočijo vrh Langerja obtičal. Držaci so mu jo pomagali črez klanec spraviti. Treba bo skrbeti, da še Novocerkveška občina za to cesto kaj stori. Dobiček od boljše ceste imeli boste obe dolini. — Ptujci kakor domačini hvalijo uro, katero nam je Matija Zupanc, urar v Šempavlu pri Boljski, pred par leti napravil v naš ponovljen zvonik.

Iz Čadrama. (Oplotniške fužine. Velika dobrotnica.) [Konec.] Prava mati svojim in tudi drugim ljudem bila je pa gospa Joana Steinauer, rojena Konda, ki se je leta 1855 poročila z gospodom Vincencem Steinauer in je do 12. t. m. z malimi izjemki, zdaj že 8 let ko udova vedno v Oplotnici prebivala in je ko solastnica fužin se darovala v blagor svojim služebnim ljudem in svoji zlahti, ker lastnih otrok nima. Joana Steinauer ni bolelega družinčeta nikdar od hiše odslovila, temuč mu je preskrbela potrebne postrežbe in zdravilne pomoči in to tudi vsakemu udu izmed kovaških družin in kar je koli njena bogata hiša promogla, to je potrebnim v polajšanje rada podelila in kedar je ktereга Bog iz tega sveta poklical, dala je vsakega slovesno pokopati in je mrtvino za-nj plačala. Drugim revežem,

pogorelcem in stradajočim je vselej v obilnej meri priskočila, in kedar se je zlagalo za uboge šolarje, posebno na starega leta den, bila je vselej med prvimi, pa tudi cerkve ni pozabila, ter je 3. t. m. našemu društvu za pozidanje nove farne crkve podelila 150 fr. in prepričani smo, da ako bi ji domačini ne bili branili, bila bi še več darovala. In ta velika dobrotnica naše župnije se je dne 12. t. m. preselila v Gradec, čeravno smo jo želeli v svoji sredini ohraniti, kakor nekaj prebivalec mesta Joppe Tabito, ktera je bila polna dobrih del in milošnje, katero je opravljala, pa je umrla. Ko je pa sv. Peter tje prišel, so ga obstopile udove ter so se jokale in kazale razno obleko, katero so od nje prejele. Sv. Peter jo je na to k življenju obudil. Naj bi nam pač Bog to dobrotnico zopet nazaj pripeljal! — S temi fužinami je še za 15 let združena pravica sekati les v planini g. grofa Atemsa, kjer so Steinauerjevi imeli veliko drvarjev in sicer jih je že zdaj z ženami in otroki vred 165, v Oplotnici pa 4 stare kovaške družine. O teh se priprodaži ni nič govorilo in stari lastnik jih zdaj več ne potrebuje, novi pa se jih brani in hoče le tiste oddržati, koji mu bodo v dobiček. Tukaj se vidi, kako treba je, da bi delavci vsake vrste med sebo zadruga ali zveze imeli in bi si v sili pomagati zamogli. Ker je pa, kakor se zanesljivo trdi, g. Jonke prav dobro kupčijo naredil, nadjamo se, da bo v duhu blage gospe Steinauer še za uboge delavce skrbel in Bog mu bo to že povrnil.

Iz St. Jurija na j. ž. (Svarilo.) Letos so pa že spet židovski „agenti“ po naših krajih stikali ter nabrali naslovov (adres), pod katerimi zdaj razpošiljajo in prav po židovsko predzno usiljujejo časopis „Universeum“. Iz Dunaja ga pošilja nek Maks Herzig. Če si tudi nikoli naročil nisi te čudne židovske kulture. Če mu to enkrat nazaj pošlješ, čez nekaj dni že zopet dobiš kar dva zezka skupaj. Tiste pa, ki niso ročno nazaj oddali pošti te zvezke, če jih tisti niso naročili, že baje zdaj tirjajo in s tožbo žugajo. Našim slovenskim kmetom urivajo nemške časnike, ki jih nobeden še brati ne zna, še manj pa umé. V teh zvezkih so v raznih barvah narisani nagi otroci, razgaljene ženske razven drugih slik. Jaz sem že enkrat napisal na ovitek: Ni naročeno, nazaj retour; drugikrat pa sem dobil kar dva zvezka, pa sem zopet vrnil retour; tako naj stori vsak, kdor noče lista ali pa škode imeti. Val. Jarc.

Iz Kalobja. (Neprava trma.) Vesel sem bil in žalosten, ko sem bral številko „Slov. Gosp.“ od dne 28. novembra 1889. Iz Radgone se piše: „Lep praznik smo obhajali dne 10. novembra v Žitancih, kjer se je blagoslavljal lepa nova kapela. Hvalevredno je, da se v naših brezvernih časih da toliko denarja, tukaj

nad 1000 gld. za take svete namene. Kar pa človeka še bolj veseli, je to, da so se ravno mladi kmetje te reči poprijeli. Tako pripoveduje Radgončan. Iz Negove poročajo: „Negovčani še posebno niso pozabili na Boga in na Marijo, patrono njihove cerkvice. Dokaz je to, da so v zadnjem času veliko storili, veliko darovali, vso cerkvico in farovž prenovili. V teku leta je dobila tudi farna cerkva, skoro bi rekel, svojo podružnico, prekrasno kapelo, blagoslovljeno v čast Materi Božji Lurški“. Kar ta dva naznanjata, to razveseli človeka, žalost pa prime, ko vidi pri nas, da se skoro nič ne stori Bogu na čast. Popraviti smo dali cerkvo sv. Jakoba, pri plačilih se pa kaže, da ne priložijo eni ničesar zavolj medsebojnega sovraštva. Kaj, zavoljo združbe, ki je med obojimi Kalobčanami na tej in oni strani, bi ne darovali pri „ofru“ za prenovljene oltarje, še par novčičev ne? Res pokvarjenega srca mora biti človek, ki se pridusi, da ne bo dal krajcarja za sv. Jakoba cerkvo zato, ker je bil razžaljen od okoličanov sv. Jakoba. Cerkev je lastnina cele fare in cela fara naj skrbi za njo. Pri sv. meši ste tudi vsi zbrani v njej. Kako pa molite v Očenaši, naj vam Bog odpusti vaše grehe, če vi ne odpustite Št. Jakobčanom? Slab kristjan, ki premišljuje toliko ljubezen Jezusovo pri sv. meši, kjer se daruje in moli in prosi odpuščanja svojim sovražnikom, t. j. grešnikom, sam pa ne požre nobene grenke, in se da od duha nekrščanske ljubezni tako daleč zvoditi, da ne mara v božjo čast niti krajcarja ne darovati. Mogoče, da se še pa bo lepi zgled iz Radgone in Negove prijel Kalobčanov. Za Boga se mili le reven krajcarček stresti, za neko Graško društvo pa imajo kar stotake. V tem se je že na glas eden kmet jokal, kam je prišel, ker je po prigovarjanji nekoga pristopil. Pravi: 100 gld. so mu brž odtegnili, 70 gld. je že plačal in zdaj je še 50 gld. več dolžen, ko so mu posodili. Neprevidnost tako obilo jude rediti!

Iz Sentjurja. (Božičnice.) V slovenskih in nemških časnikih sem bral zanimive novice o dobrih ljudeh. Za božičnico kupujejo otrokom potrebnih reči; obleke, obutala, tudi za želodec kaj. Pri nas je tudi veliko sirot in dobrotljivi možje in žene bi gotovo radovoljno posegli v žepe in v kamrico, da bi se postreglo sirotkam, bodi-si, da bi kupili ali darovali iz zaloge. Pričakovati je tudi, da bi rokodelci iz krščanske ljubezni ceneje delali, kar bi se pri njih naročilo. Plačilo pri Bogu in veselje, ki ga bojo mali revčki očitno občutili, jim bo njih trud stokrat povrnilo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesarska rodbina je bila o božiči to leto v gradu Miramar pri Trstu

ali svitli cesar vrne se dnes že zopet na Dunaj. — Grof Taaffe pogaja se z Nemci zato, da se vrnejo njih poslanci sopen v dež. zbor v Pragi. Nam se zdi, da je to preveč časti za te kujavce, katerim ni nobene krivice. To pač ne bode krivica, če želé — Čehi biti njih bratje, ne pa — hlapci, kakor je bilo to doslej. — Drž. zbor ima počitnice brž do dne 20. januarja, vlada pa od njega pravico do drž. blagajnic do konca marca. Liberalna stranka ji je v drž. zboru njo odrekla, vendar pa ji v tem ni bila prav resnica in je v obče smešno, kar počenja v novi dobi liberalna, nemška gospôda. — Ni resnica, da se snide štaj. dež. zbor po novem letu na novo in je torej dež. poslaneem že potekla doba šestih let ter dobimo v spomladi nove volitve. Treba bode rodoljubom že skraja gledati na to, da se slov. štajar pokaže slovensk na vse strani. — Nemški konservativci so si v Hartberškem okraji soglasno izvolili g. Fr. Hagenhoferja na mesto kneza Liechtenstein-a za drž. poslanca. — Mestni zastop v Beljaku je preklical svojo zaupnico vodji liberalnih Nemcev, pl. Plenerju ter pravi, da je še v njem, g. Plenerji, premalo „nemškega ognja.“ Smešni pritlikovci so vam to! — Kaj da premore nčitelj, če je nemškutar, vidi se na Koroškem. Bukvice družbe sv. Cirila in Metoda mora tam uboga deca, ako jih ji kdo da v roke, raztrgati. Tako hoče vsaj nek gospodič v Kotmari vesi! — V Ljubljani je tovarna A. Krisper ustavila delo in sicer zato, ker so ji naložili preveč davkov. Blizo 30 delalcev pride s tem ob delo in torej tudi ob jelo. — Kranjski „lehrerverein“ umira in z njim umrje tudi njegovo glasilo. Čem prej pa se to zgodi, tem bolje. — Kolikor se sliši, bode v Gorici že vendar-le o novem letu konec med Slovenci in je za to že v resnici zadnji čas, ako nočemo, da se smešimo pred svetom. — Za Primorje imenovan je nov dež. šolski nadzornik g. Lešanovsky, doslej na c. kr. gimnaziji v Pazinu. Nihče si ne obeta veliko od njega, vendar pa se sodi, da ne bode lahon. — Novi župan Trsta je bil te dni pri svitlem cesarji ter je izrekel, kakor je bilo to doslej v navadi, da je mesto popolnem udano cesarstvu. To je prav, ali naj mesto pokaže poslej to tudi v dejanji! — Iz Reke se poroča, da se v tamošnji drž. tovarni za smodke ne dela več v toliki meri, kakor poprej. Krivo je tega bojda to, da tamošnje smodke niso več take, kakor so bile, — dobre. Kje je pač uzrok za to? — V novem mestnem zastopu v Zagrebu ima le dva glasa večine hrv. rodoljuba stranka; to ni veliko, ako se pomisli, da vleče vlada z madjaronsko stranko. — Na Ogerskem nahaja se vendar-le še nekaj mož, ki jim ni mar za „Kossuthovanje,“ več kakor dvomljivo pa je, ako še njih beseda obvelja. Preveč in predolgo so gledali Madjarom skozi prste, sedaj bode skorej